

kazva.bg

системата за обратна връзка на България

Нагласи към качеството на въздуха

Изготвено за Нов Български Университет

- Проучването е инициирано от студенти на НБУ, разпространено сред техните социални кръгове.
- Основен въпрос: „Оценете качеството на въздуха във вашето населено място от 1 (много лошо) до 100 (много добро).“

*Сканирайте кода за
достъп до анкетата

Паспорт на проекта

Метод на регистрация	Онлайн анкета
Период на провеждане	Юли – Август 2025 г.
Целева група	Студенти и икономически активни граждани
Методика на извадката	Снежна топка (peer-to-peer споделяне в социални среди)
Метод на дистрибуция	Чрез платформата <i>kazva.bg</i> , инициирано от студенти на НБУ
Продължителност на анкетата	До 5 минути
Брой въпроси	12 основни + 3 демографски
Брой участници (n)	351
Типове индикатори	Затворени, полузатворени и мулти-отговорни

*Сканирайте кода за
достъп до анкетата

N.B.! Резултатите отразяват възприятията на активни онлайн участници и не претендират за представителност на национално ниво.

**Данните потвърждават
високата обществена
чувствителност към темата
и очакване за по-активна
институционална намеса.**

kazva.bg

системата за обратна връзка на България

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

1. Почти всички участници съобщават за **проблем с качеството на въздуха** в своето населено място.
2. Средната **оценка на качеството на въздуха е едва 30.4 от 100**, което показва доминиращо усещане за замърсеност.
3. Най-ниски оценки са дадени в **градските райони и индустриалните зони**, а най-високи — в планинските и крайморските населени места.
4. **Участниците посочили женски пол и възрастните участници** отчитат по-силно усещане за тревожност и безпокойство по темата.
5. Ясна **корелация между заявено замърсяване и докладвани здравословни оплаквания** (особено респираторни проблеми).
6. **Зимата е най-често споменаваният сезон** с отчетлив проблем с въздуха, следван от есента.
7. Повечето респонденти виждат **институциите и бизнеса като основни отговорни страни**, но и изразяват готовност за личен принос чрез кампании и подписки.
8. Над 80% свързват **екстремни климатични явления** с човешка дейност и замърсяване.

kazva.bg

системата за обратна връзка на България

Допълнителни изводи

9. Възприятието за замърсеност **не зависи силно от пола или възрастта**, но степента на тревожност и усещане за здравен риск се повишава с възрастта.
10. **36–45 и над 60-годишните** най-често съобщават за силно безпокойство, тревожност или страх, свързани с въздуха.
11. **Дихателни проблеми и алергични реакции** са най-често посочените здравословни ефекти.
12. Участниците, които дават **ниски оценки за въздуха**, почти винаги съобщават и за **влошено здраве в семейството**.
13. **Индустриалните предприятия и автомобилният трафик** са основните възприемани източници на замърсяване.
14. При по-възрастните участници нараства честотата на посочване на **строителна дейност и отопление на твърдо гориво** като причина за лош въздух.
15. Само **4.4% от респондентите не предприемат никакви действия** в лично качество за намаляване на замърсяването.
16. Най-чести лични действия са **подкрепа на кампании/подписки**, рециклирам/не горя отпадъци, ползвам градски транспорт
17. Повечето респонденти **разпознават човешката дейност като основен фактор** за екологичните промени и екстремни явления.
18. Над **88% смятат, че горещите вълни, наводненията и пожарите** са резултат от човешка намеса и замърсяване.
19. **Над 70%** изразяват готовност да участват в **инициативи за подобряване на въздуха**, особено чрез доброволчески кампании или подписки.
20. **Общественият натиск към институциите** е възприеман като основен инструмент за промяна, а не личното потребителско поведение.
21. Данните показват **разрив между осъзнатост и реално действие** — висок дял декларира тревога, но по-малко предприемат конкретни стъпки.
22. Най-ниски нива на активност се наблюдават сред **36–45 годишните**, които обаче са и най-критични към институциите.
23. Изследването очертава **устойчиво недоверие към ефективността на мерките**, предприемани от държавата и бизнеса.
24. Въпреки това, **младите участници** демонстрират **по-голяма информираност и желание за участие** в кампании, свързани с чистия въздух.

kazva.bg

системата за обратна връзка на България

**Данните очертават профил
на участник, който е
информиран, дигитално
активен и чувствителен към
екологични теми.**

kazva.bg

системата за обратна връзка на България

- **95% от респондентите** живеят в град или областен център, което съвпада с местата, където най-често се съобщава за проблем с въздуха.
- Жените са **по-активни участници** в проучването.
- Сред **жените** се отчита **по-висока честота на тревожност и безпокойство**, а сред **мъжете** — по-ниски крайни оценки за риска и **по-голяма склонност да посочват институциите** като основно отговорни.
- Жените отчитат средна оценка 28.9 / 100, мъжете — 33.1 / 100

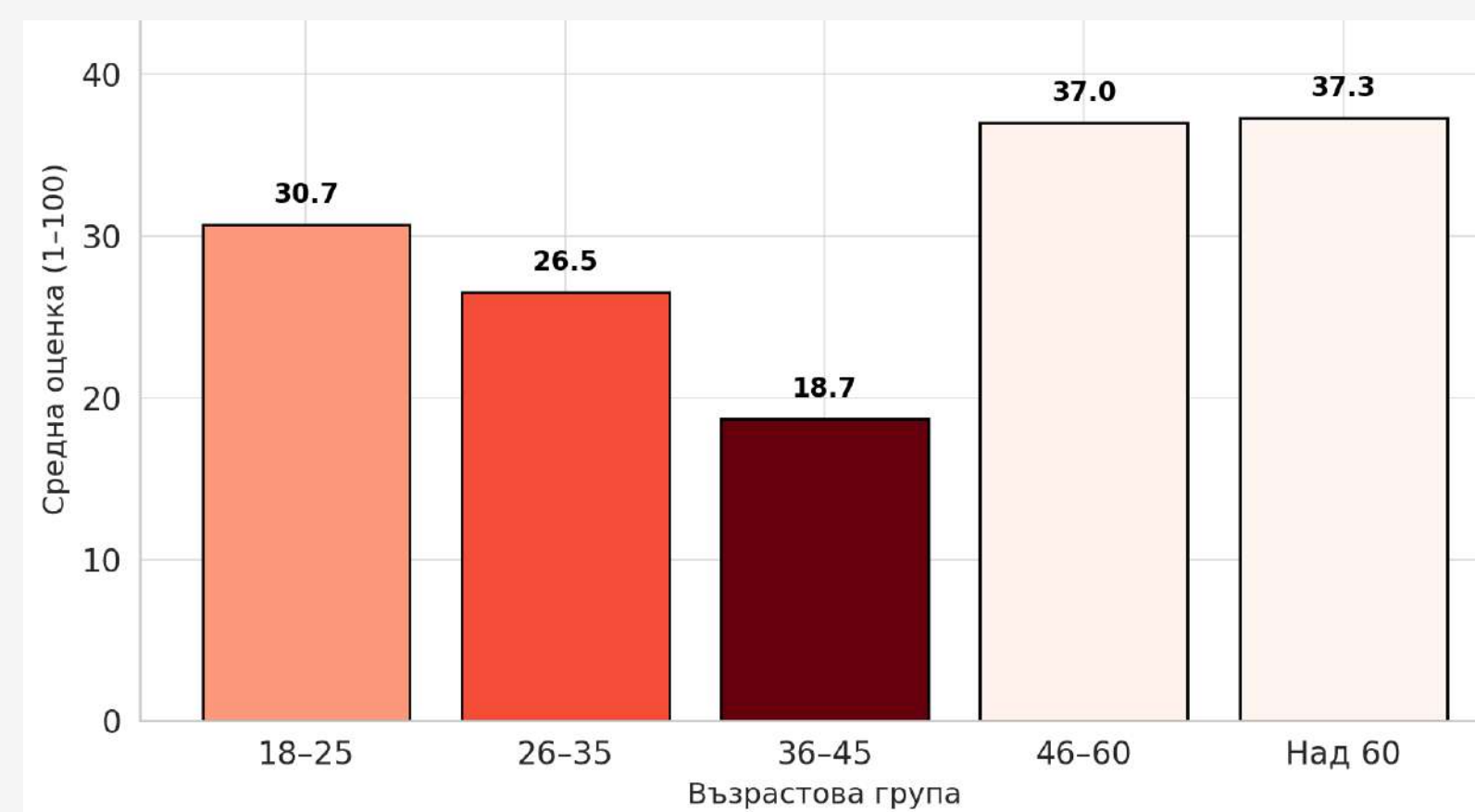
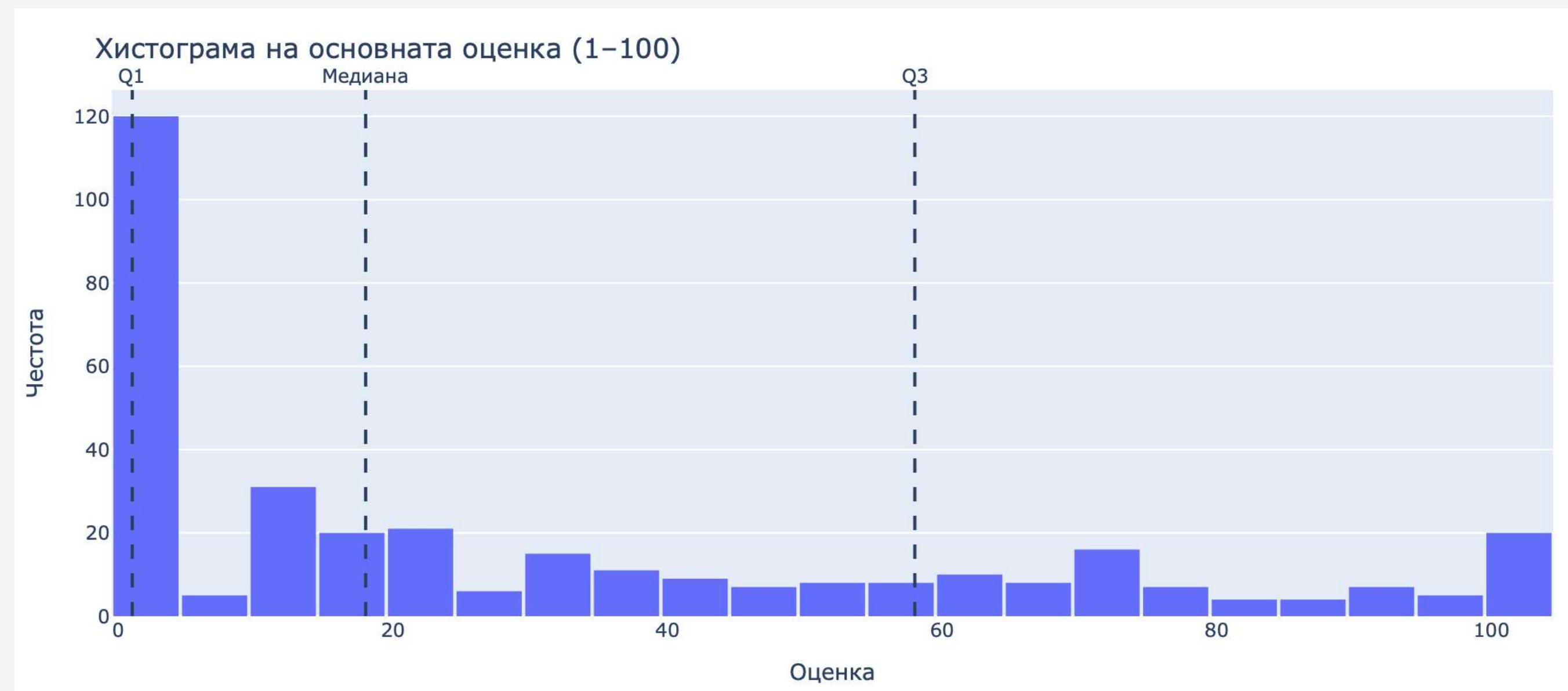
Възрастови групи	
46–60	33.7%
36–45	29.0%
26–35	18.3%
Над 60	10.3%
18–25	8.7%
Пол	
Жена	62.9%
Мъж	35.5%
Предпочитам да не отговарям	1.7%

Оценете качеството на въздуха във Вашето населено място

от 1 (много лошо) до 10 (много добро)

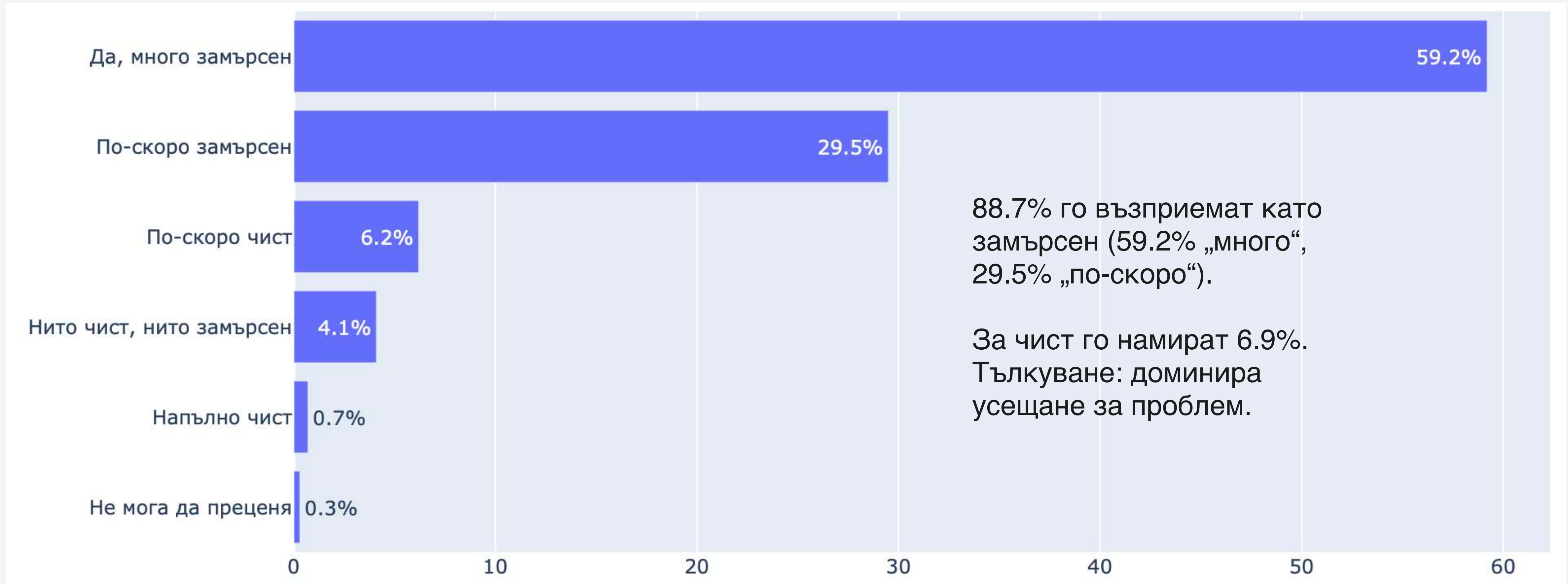
- Общата оценка е **ниска**, с отчетлива концентрация на стойности под 40.
- Повечето респонденти смятат, че въздухът в тяхното населено място е **лош** или **много лош**.
- Разпределението е **асиметрично**, което подсказва, че негативните оценки доминират, а положителните са ограничени до малка част от участниците.
- Най-високи оценки (над 70) се наблюдават основно в **по-малки и планински населени места**.
- В градските зони преобладава диапазонът **1–40**, което потвърждава отчетеното усещане за замърсяване.

Общата оценка е ниска:
средно 30.4, медиана 18,
Q1=1, Q3=58. Тълкуване:
повечето респонденти дават
ниски оценки за въздуха.

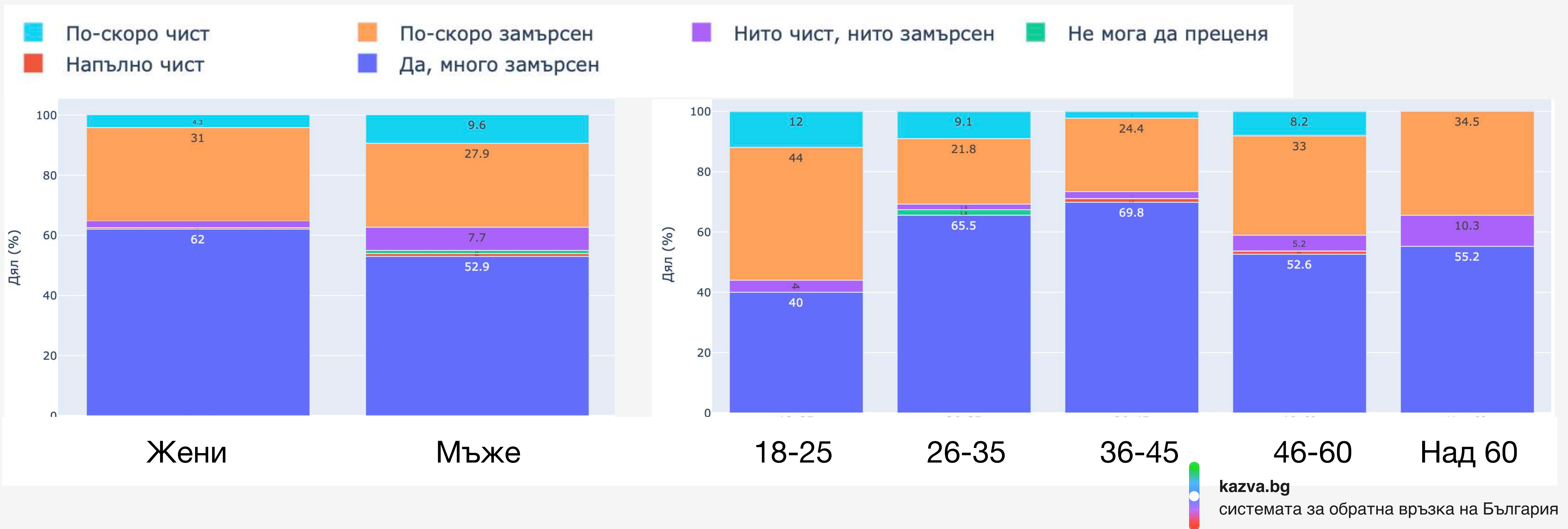

Смятате ли, че въздухът във Вашето населено място е замърсен?

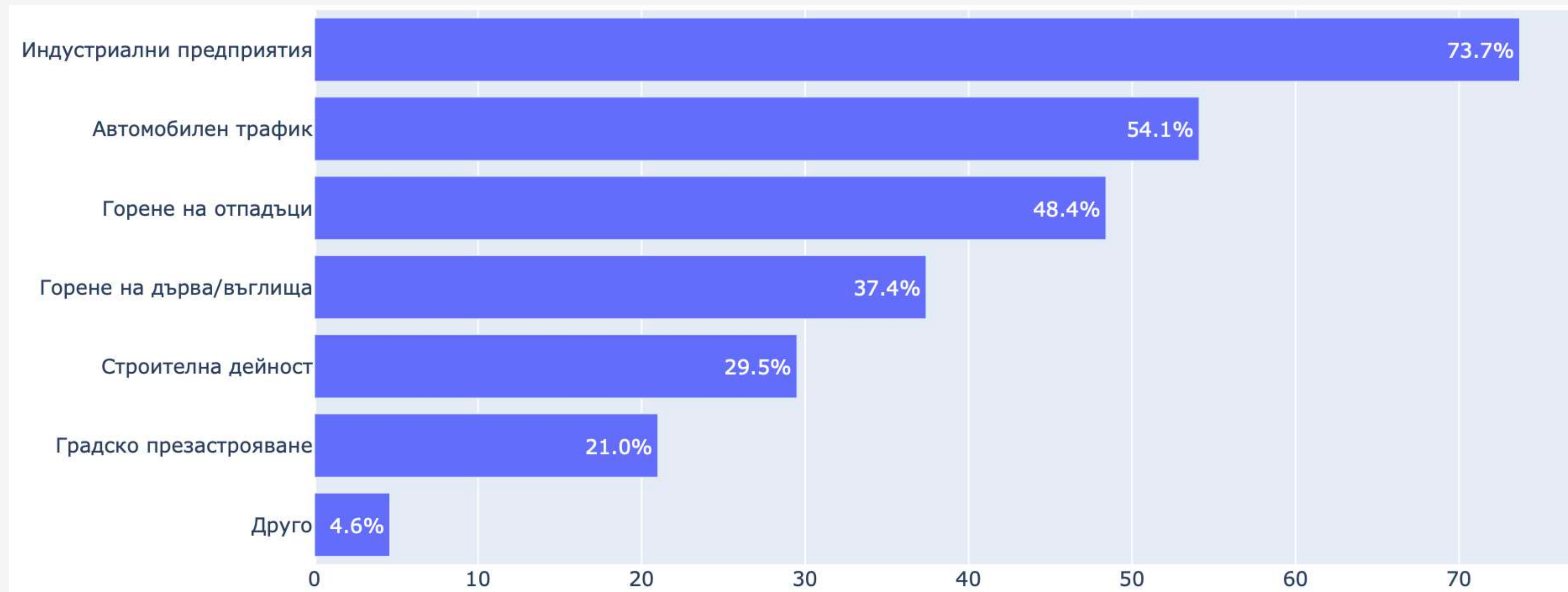
Смятате ли, че въздухът във Вашето населено място е замърсен?

- Възприятието за замърсеност е широко споделено във всички възрастови и полови групи.
- Жените и по-възрастните по-често посочват отговора „много замърсен“.

Знаете ли какво най-често причинява замърсяването на въздуха?

* избран е по повече от един отговор

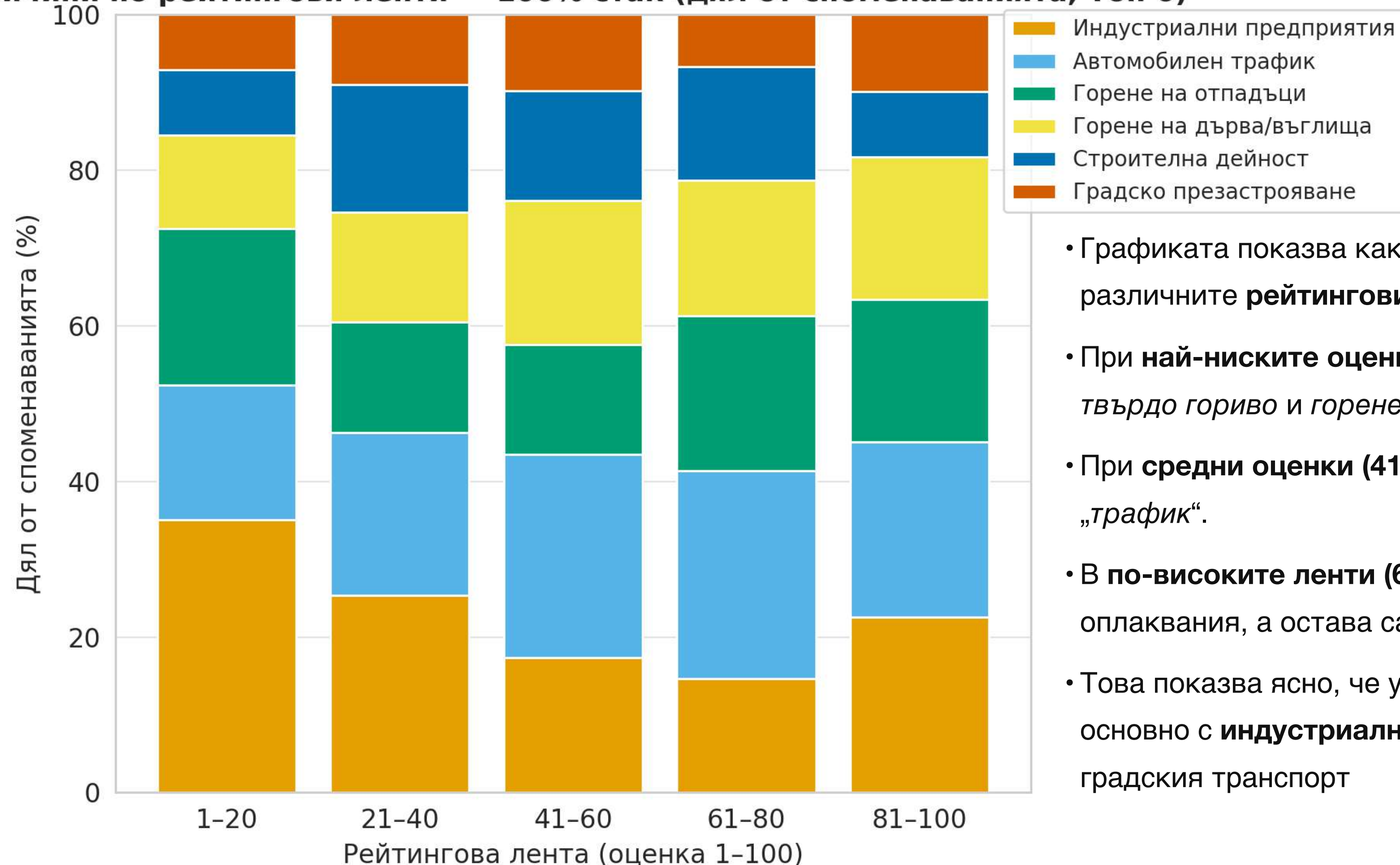
1. **Индустриалните предприятия** са най-често посочвани – над **73%** от участниците ги виждат като основен източник.
2. Следват **автомобилният трафик** (54%) и **горенето на отпадъци** (48%), които се възприемат като основни градски замърсители.
3. **Горенето на дърва и въглища** (38%) и **строителната дейност** (29%) са свързвани предимно с битови и сезонни замърсявания.
4. „**Градско презастрояване**“ е посочено от 21% — сравнително нов и типично градски фактор.

Знаете ли какво най-често причинява замърсяването на въздуха?

* избран е по повече от един отговор

Причини по рейтингови ленти — 100% стак (дял от споменаванията, Топ 6)

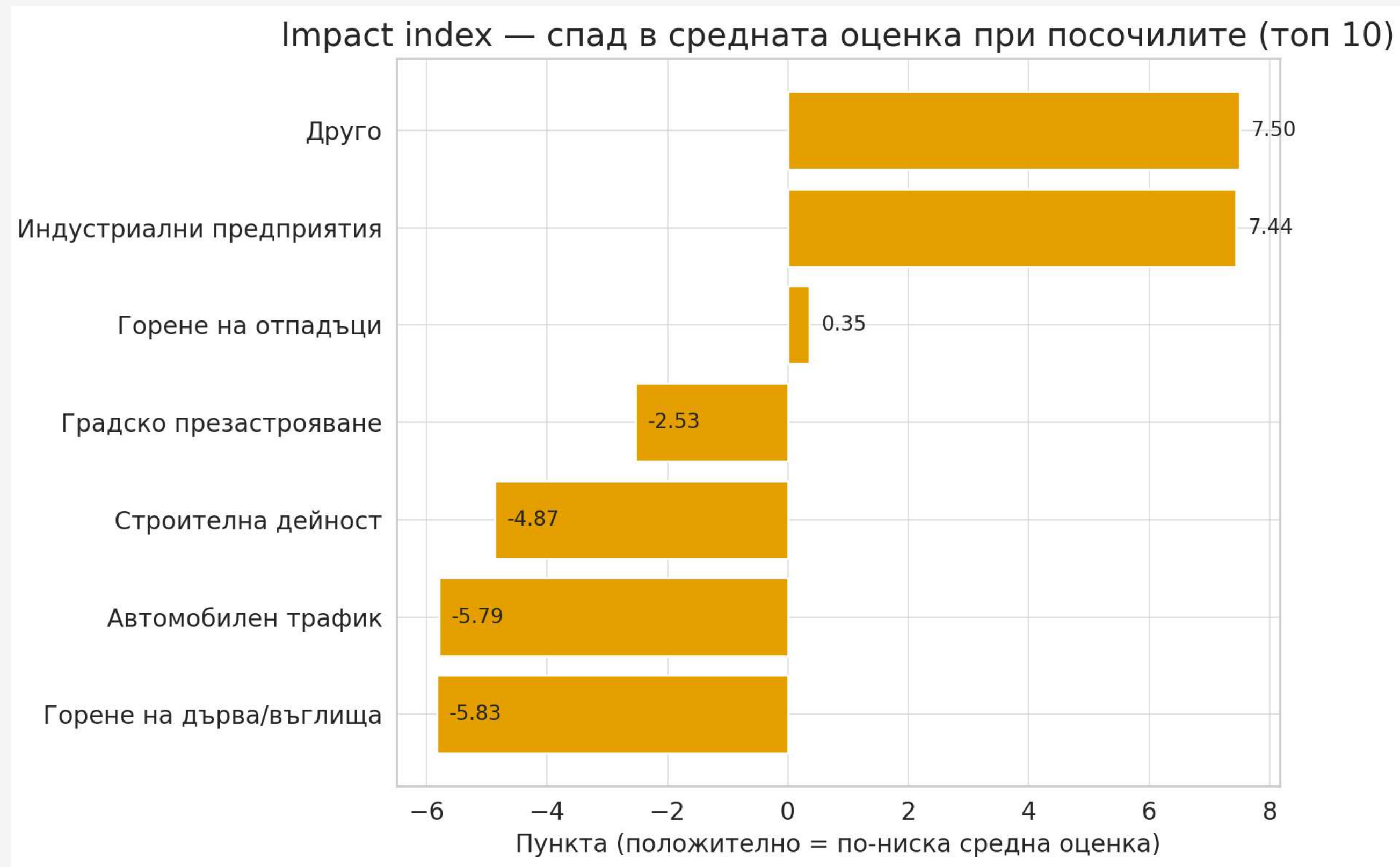

- Графиката показва как се разпределят посочените източници сред различните **рейтингови нива на оценката (1–100)**.
- При **най-ниските оценки (1–20)** доминират *индустрия, отопление на твърдо гориво и горене на отпадъци*.
- При **средни оценки (41–60)** расте дялът на „*строителна дейност*“ и „*трафик*“.
- В **по-високите ленти (61–100)** почти липсват индустриални оплаквания, а остава само *автомобилен трафик*.
- Това показва ясно, че усещането за „много лош въздух“ се свързва основно с **индустриалното и битовото горене**, а не толкова с градския транспорт

Знаете ли какво най-често причинява замърсяването на въздуха?

* избран е по повече от един отговор

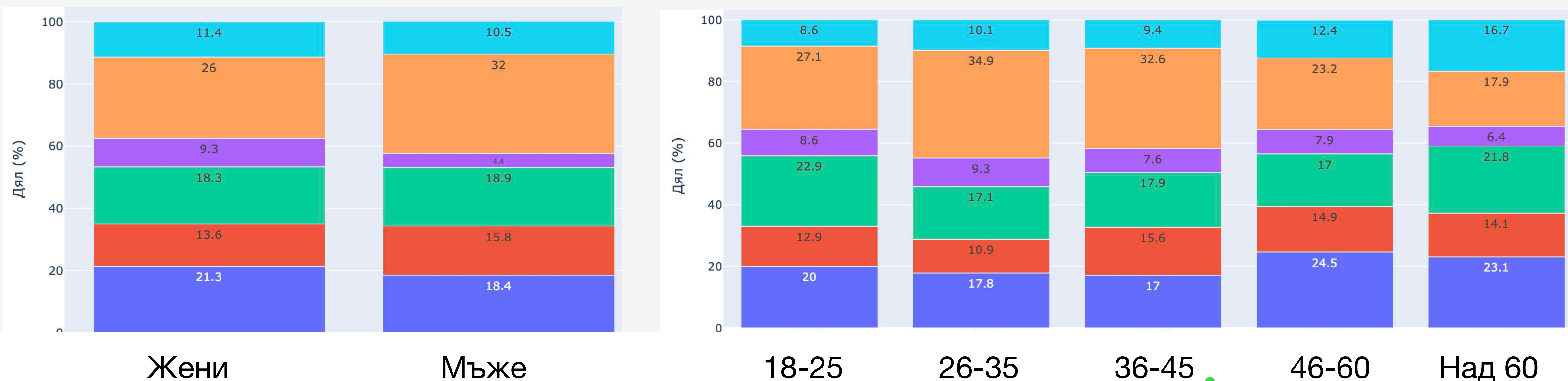

- Графиката показва доколко всяка причина е свързана с **по-ниски оценки за качеството на въздуха**.
- Колкото по-висок е индексът, толкова по-негативна е асоциацията.
- Най-силен отрицателен ефект имат:
 - **Индустриални предприятия** – най-висок impact index;
 - **Горене на отпадъци и твърдо гориво** – също свързани с ниски оценки;
 - **Автомобилен трафик и строителна дейност** – умерен ефект.
- Това потвърждава, че **индустриалното и битовото замърсяване** са факторите, които най-силно формират негативните обществени оценки.

Знаете ли какво най-често причинява замърсяването на въздуха?

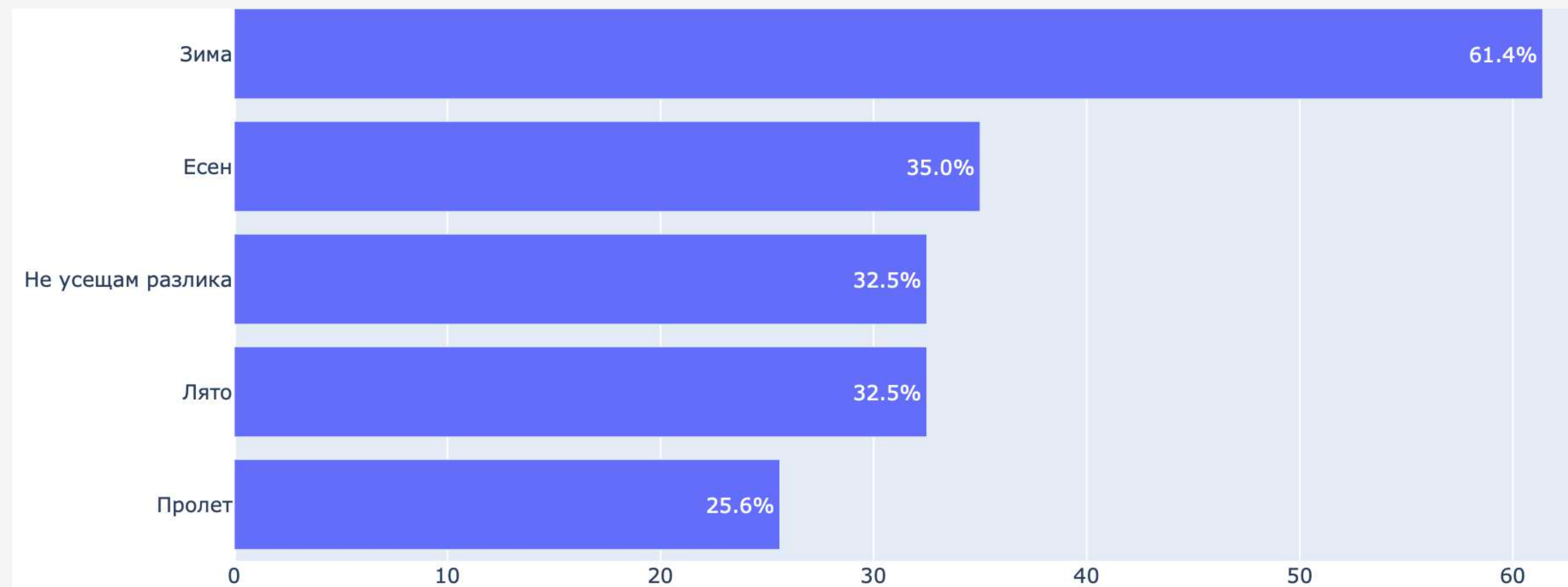
Индустриалните предприятия са най-често посочвани от мъже от 26 до 45 годишна възраст; при най-възрастните строителната дейност е посочвана значително по-често; автомобилен трафик е най-рядко посочвана причина сред гражданите в активна икономическа възраст

През кои сезони забелязват най-силен проблем с въздуха?

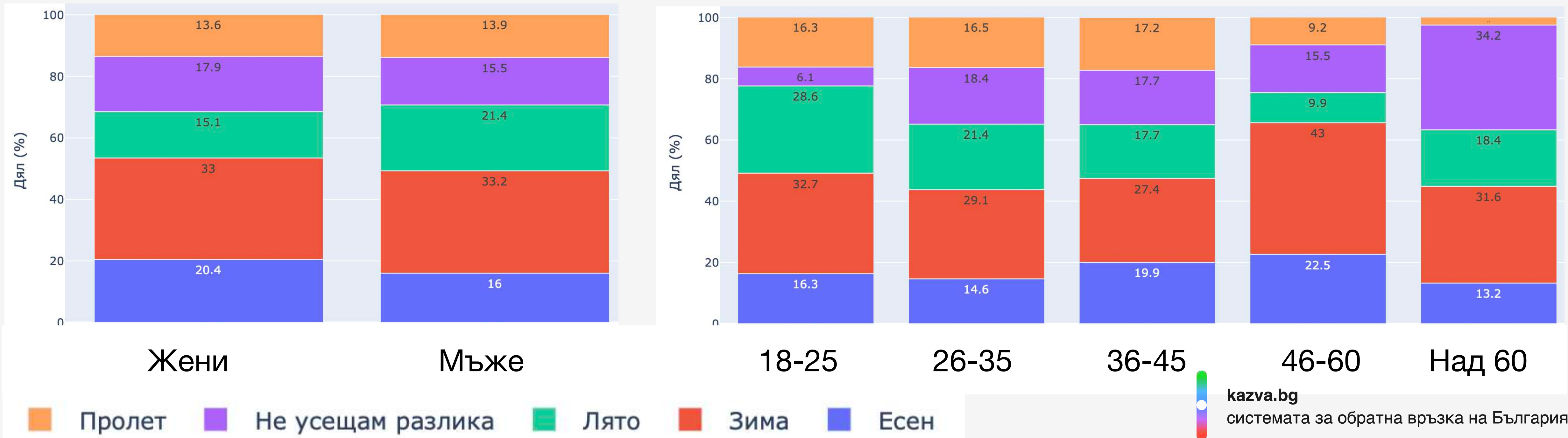
* избран е по повече от един отговор

- Данните потвърждават, че възприеманото замърсяване има силна **зимна сезонност**.
- Възрастовият анализ показва, че респондентите между **46–60 години** най-често избират „зима“, докато по-младите по-често отбелязват „не усещам разлика“.
- Тази структура отразява **битовия характер на проблема** и доминиращата роля на отоплението и атмосферните условия.
- Комбинирано с резултатите от предходния слайд (Impact index), това подкрепя извода, че **битовото горене** е ключов фактор, възприеман от обществото като водещ замърсител през зимата.

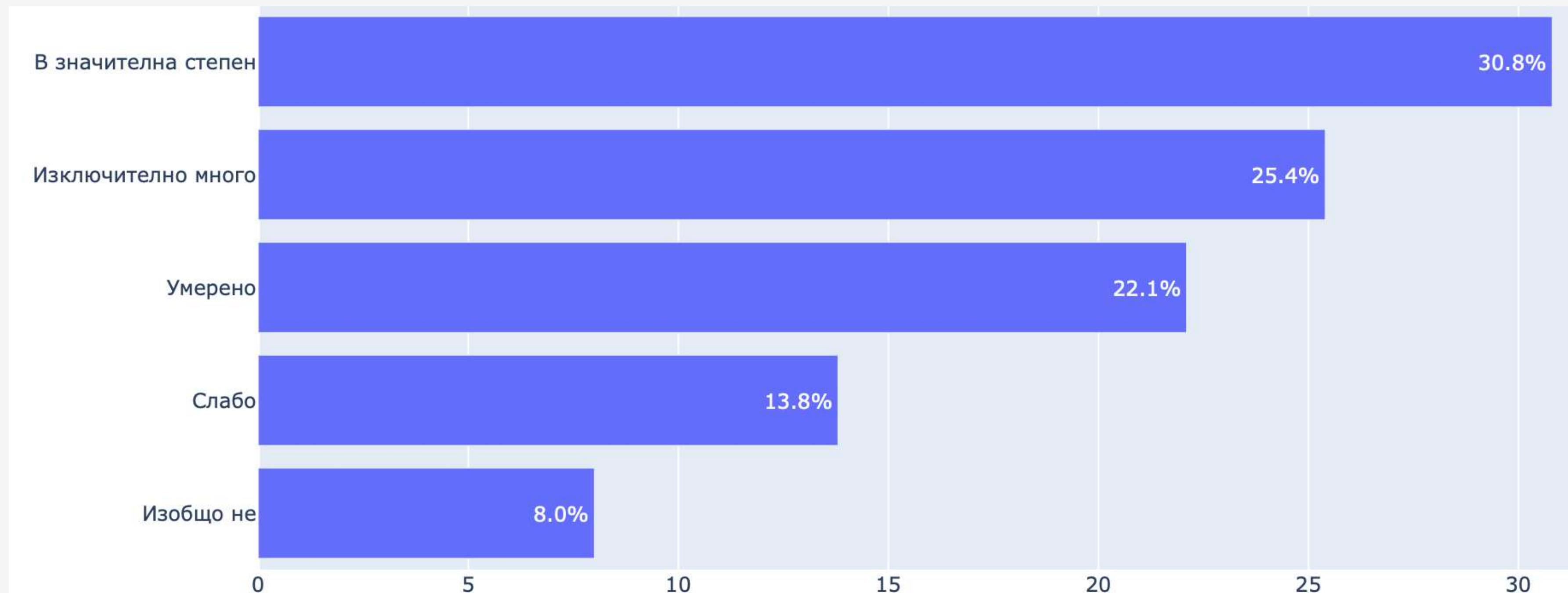

През кои сезони забелязват най-силен проблем с въздуха?

Ясна корелация между изразилите най-силно безпокойство за качеството на въздуха в началния въпрос на анкетата и избраните отговори “Зима” и “Не усещам разлика”.

Предизвиква ли у Вас замърсяването на въздуха усещания като безпокойство, тревожност, страх и други?

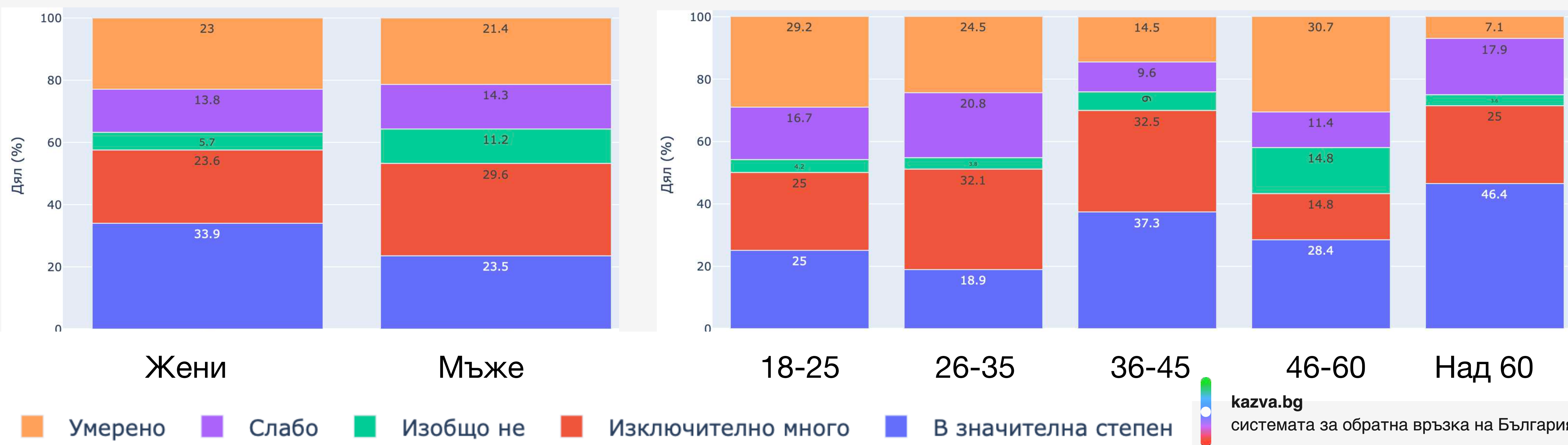
- **56.2%** съобщават за силно емоционално въздействие („*изключително много*“ + „*значителна степен*“).
- Нисък дял на „*изобщо не*“ (**7.8%**) показва, че безпокойството е масово.
- По пол: жените имат по-висок дял в „**значителна степен**“; при мъжете е по-висок дялът „**изобщо не**“

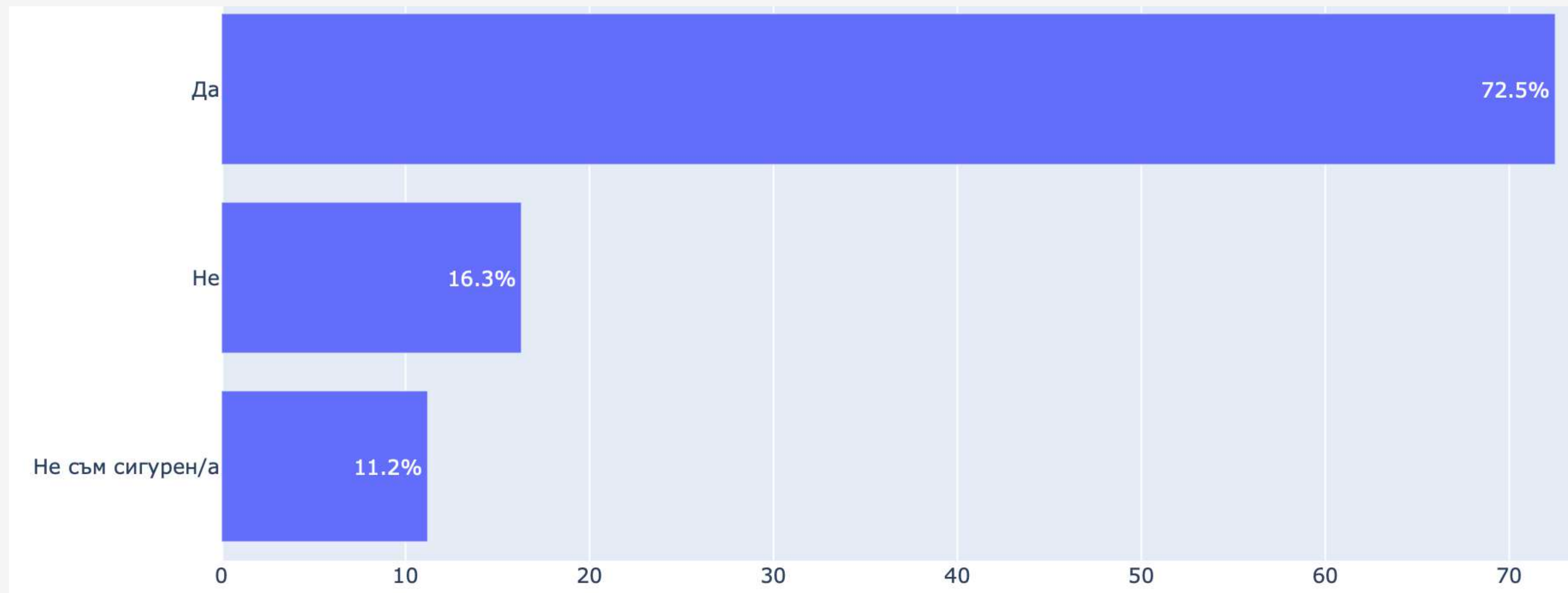
Предизвиква ли у Вас замърсяването на въздуха усещания като безпокойство, тревожност, страх и други?

Жените по-често избират „в значителна степен“, докато мъжете са по-разпределени в двата края на скалата („изключително много“ и „изобщо не“). Крайният ефект е по-висок дял на силна тревожност сред жените

Групите **36–45** и **60+** отчитат най-силен емоционален отговор; **46–60** имат по-ниска тревожност и най-високи дялове на „умерено/изобщо не“, което съвпада с по-високи средни оценки.

Забелязали ли сте влошаване на здравето при Вас или член на семейството Ви при замърсяване на въздуха?

Средна оценка (1–100) по отговор:

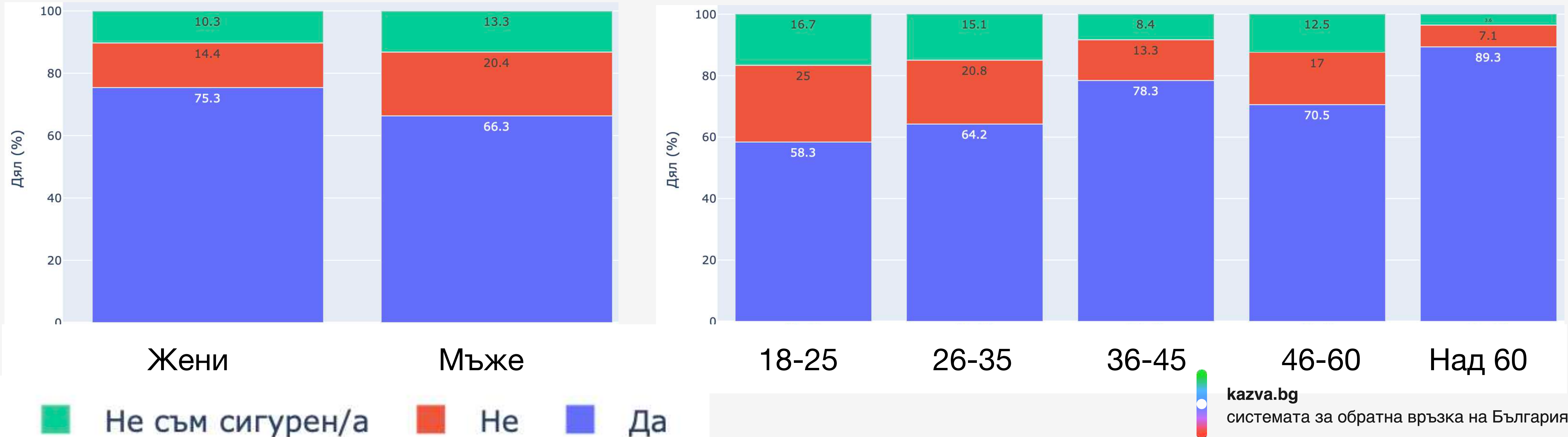
- **Да:** 21.5
- **Не:** 53.5
- **Не съм сигурен/а:** 38.3

Извод: Значително мнозинство свързва замърсяването с влошаване на здравето. Групата „Да“ дава най-ниска средна оценка, „Не“ — най-висока, което потвърждава силна връзка между здравни ефекти и негативни оценки.

Забелязали ли сте влошаване на здравето при Вас или член на семейството Ви при замърсяване на въздуха?

- Делът „Да“ нараства с възрастта: **най-висок при 60+**, следван от **46–60**. **Най-нисък при 26–35**.
- „**Не съм сигурен/а**“ е най-често при **46–60**, а най-рядко при **36–45**.
- „**Не**“ доминира при **46–60** и **26–35**.
- Профил на риска: възрастните (46–60 и 60+) **по-често свързват здравословни оплаквания с въздуха** и дават по-ниски средни оценки, докато 26–35 са най-склонни да отговорят „Не“.

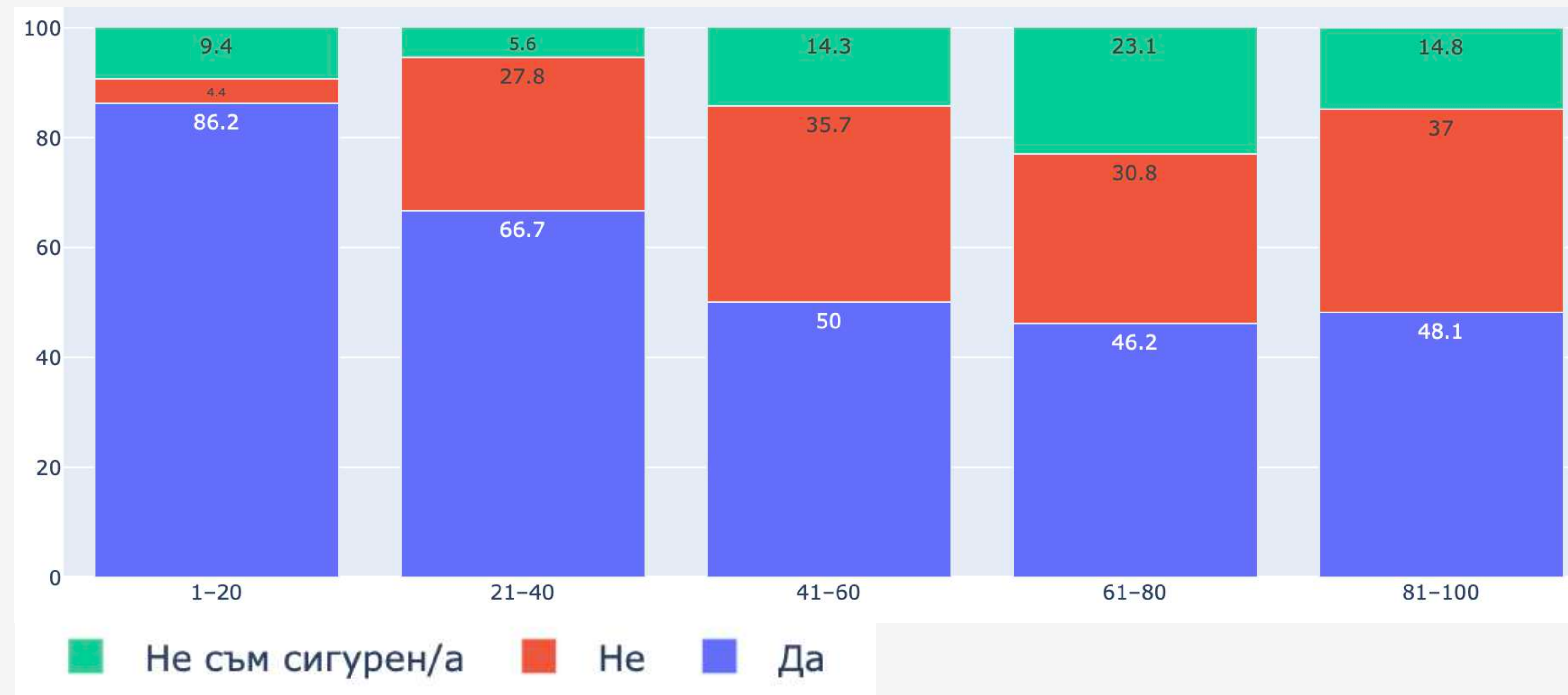
Забелязали ли сте влошаване на здравето при Вас или член на семейството Ви при замърсяване на въздуха?

- Дял „Да“ по рейтингови ленти (1–100):
1–20: 86.4% → 21–40: 67.6% → 41–60: 48.3% → 61–80: 46.2% → 81–100: 48.1%.

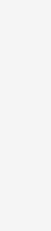
Колкото по-нисък е първоначалният рейтинг, толкова по-често се съобщават здравни усложнения.

Респондент в най-ниската лента е ~**6.7 пъти** по-вероятно да отговори „Да“ спрямо респондент в най-високата лента.

Силна корелация между крайно негативна начална оценка за качеството на въздуха и наличието на влошаване на здравето.

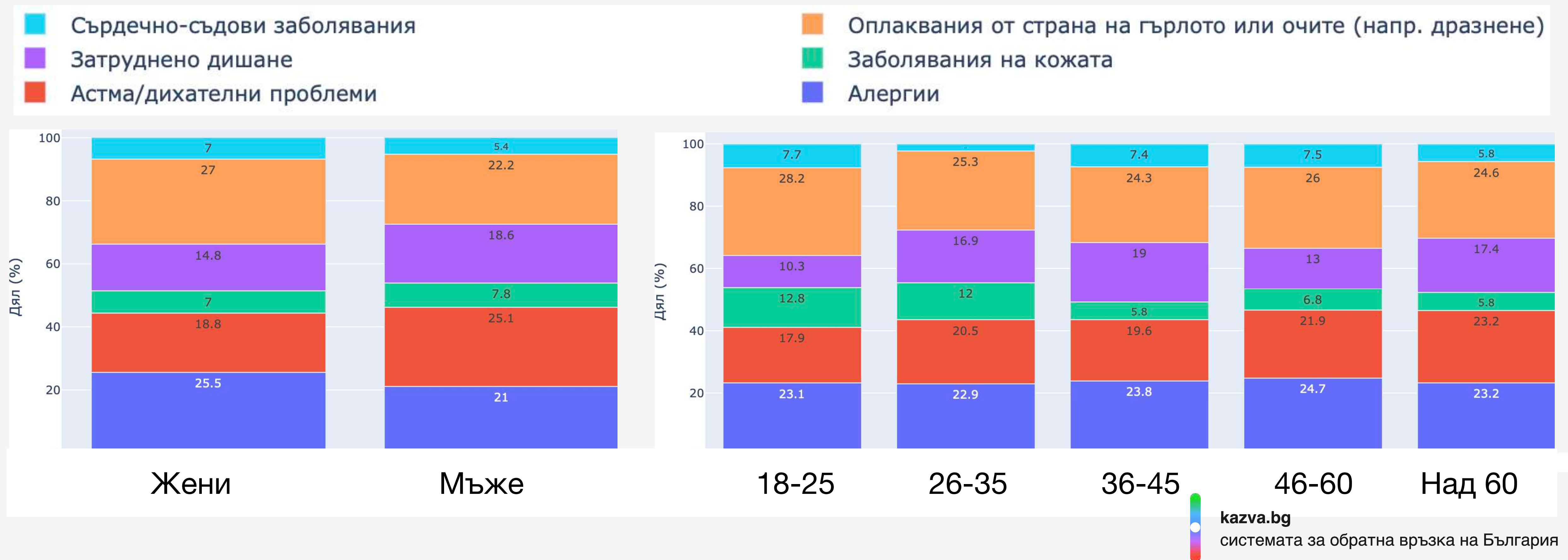

Ако „Да“, какви са те?

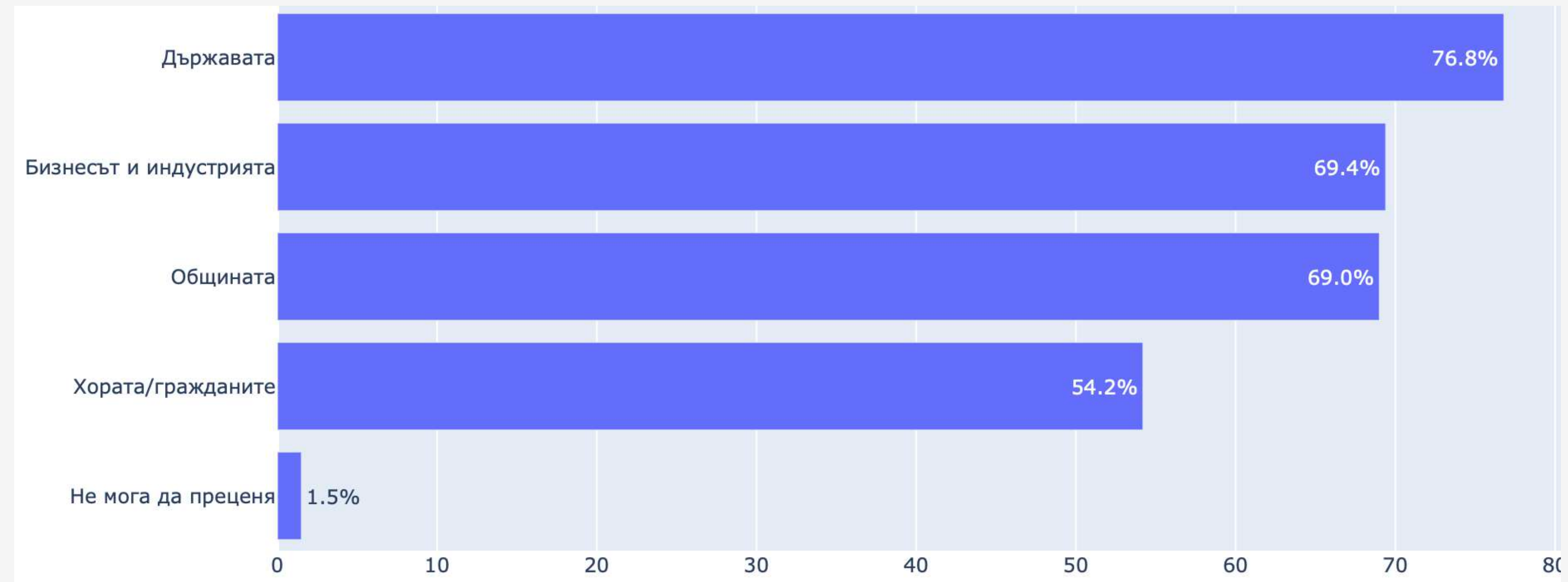
Ако „Да“, какви са те?

Дихателни здравословни проблеми са най-често посочените от всички възрасти и полове.

Кого смятате за най-отговорен за чистотата на въздуха?

- Обществото вижда проблема като **споделена отговорност**, но с водеща роля на **държавата**.
- **Бизнесът и общините** се възприемат като почти равнопоставени в отговорността.
- **Гражданите** също имат значителен дял, но остават на последно място сред основните институционални актьори.

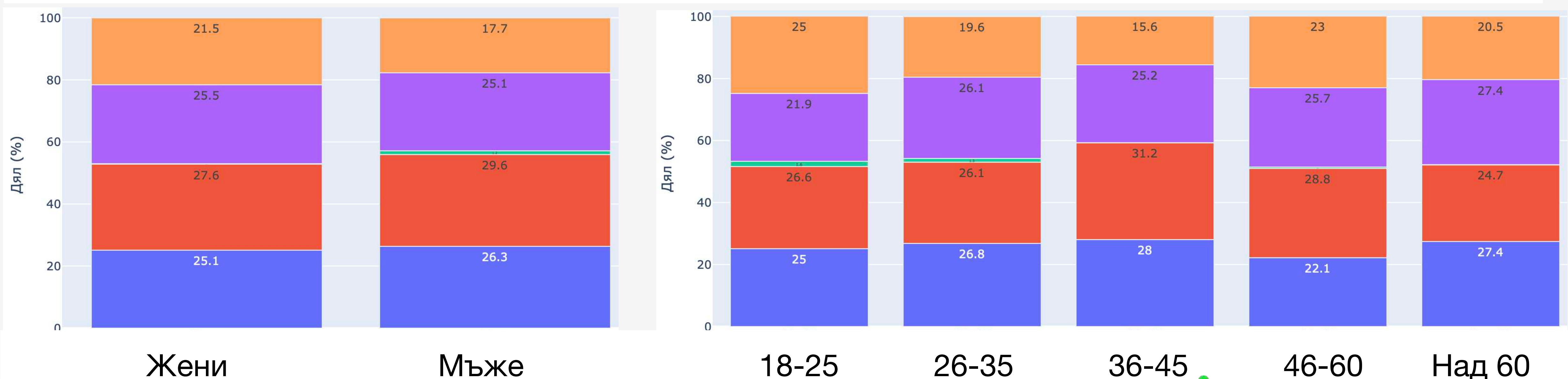

Кого смятате за най-отговорен за чистотата на въздуха?

Жените разпределят отговорността по-широко между институции и граждани. Мъжете по-често посочват държавата.

- **36–45** очакват най-вече **държавна** отговорност.
- **26–35** комбинират **държава + община** като водещи.
- **18-25** дават най-висок дял на **гражданите**.

Хората/гражданите Общината Не мога да преценя Държавата Бизнесът и индустрията

Какви мерки взимате Вие и Вашето семейство за намаляване на замърсяването на въздуха?

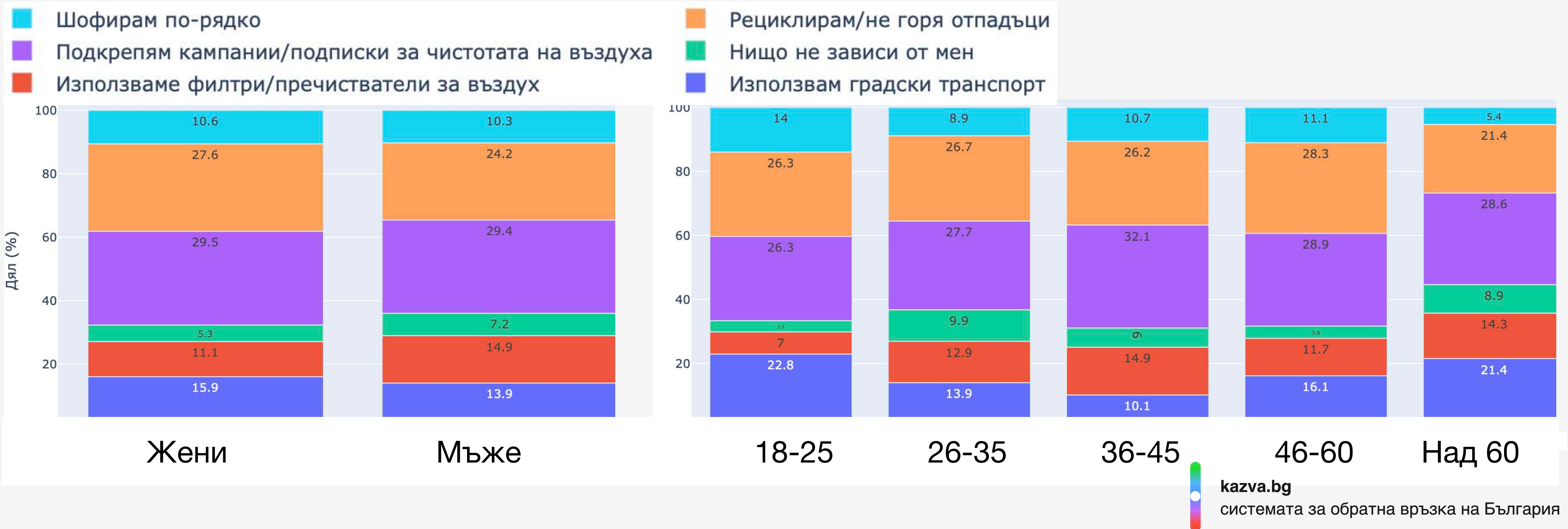
- Доминират граждански и битови мерки; пасивността е ниска.
- Има **разрив намерение ↔ поведение**: висок активизъм, по-скромна промяна в транспортните навици.
- Наличие на **участници с усещане за безсилие** („нищо не зависи от мен“ ~13%)

Какви мерки взимате Вие и Вашето семейство за намаляване на замърсяването на въздуха?

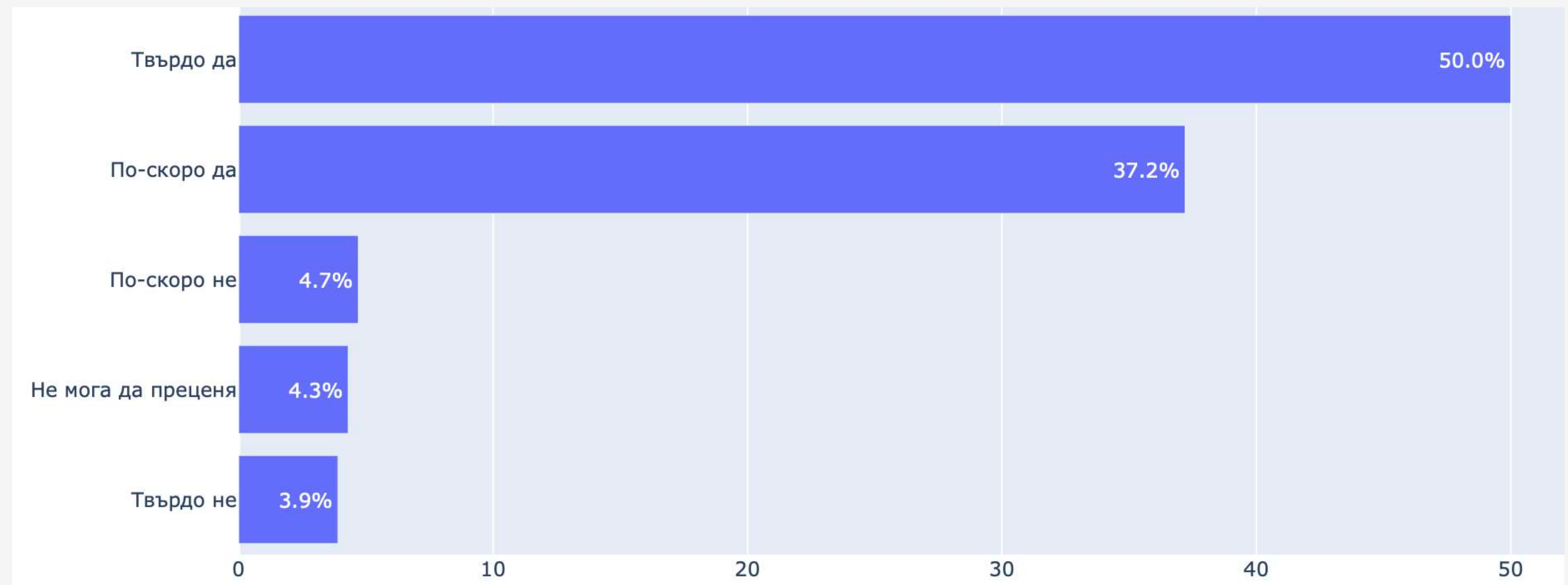
Младите (18–25) и средната възраст (36–45) са **най-ангажирани**, докато над 60 години показват **по-прагматично, но не толкова активно** поведение.

Тенденцията по пол и възраст потвърждава, че **гражданската активност и екологичните навици** са по-силно изразени при жените и при по-младите участници.

Смятате ли, че екстремни явления като горещи вълни, наводнения и горски пожари са свързани с човешката дейност и замърсяването на природата?

- Корелация със скейла 1–100 е **несъществена**: Spearman $\rho=0.038$, $p=0.545$; point-biserial $r=-0.011$, $p=0.859$.
- Извод: убеждението за човешка роля е **широко споделено**, почти независимо от дадената оценка за въздуха.

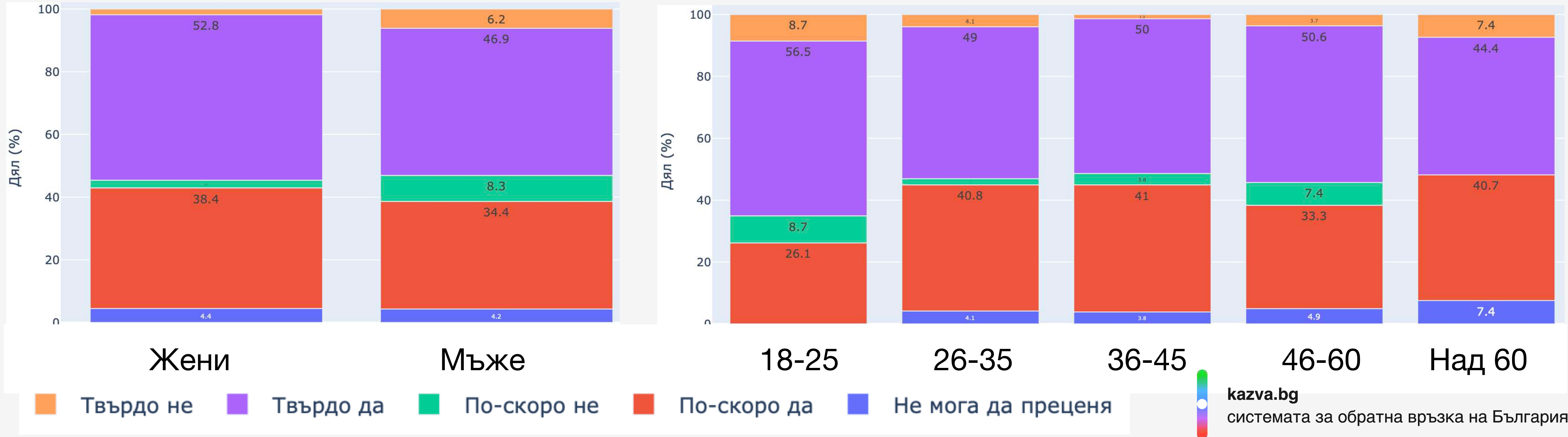

Смятате ли, че екстремни явления като горещи вълни, наводнения и горски пожари са свързани с човешката дейност и замърсяването на природата?

И при жените, и при мъжете доминират „**твърдо да**“ и „**по-скоро да**“; различията са **малки и непроменящи извода**.

- Всички възрастови групи показват **висок консенсус** в посока „да“.
- Няма отчетлива възрастова група, която да отхвърля връзката.

Силен обществен консенсус, че екстремните явления са свързани с човешката дейност; слаба зависимост от личната оценка за качеството на въздуха или демографията.

Корелации и взаимовръзки

- Основните взаимовръзки оформят **три тематични клъстера**:
 1. **Психологически и здравен ефект** (тревожност + здраве + ниски оценки)
 2. **Социално-демографски модел** (възрастови и полови различия)
 3. **Поведенчески отклик** (лични мерки + готовност за промяна)

Взаимовръзка	Наблюдавана тенденция	Степен на зависимост
Оценка на въздуха ↔ Тревожност	Колкото по-висока тревожност, толкова по-ниска оценка (7→57 т. диапазон).	Силна, отрицателна
Оценка ↔ Самоотчетени здравни ефекти	Респондентите, които съобщават влошено здраве, дават средно с 32 пункта по-ниски оценки.	Силна, отрицателна
Оценка ↔ Възраст	Най-ниски оценки при 36–45 г. , по-високи при 46+ и 18–25.	Средна
Тревожност ↔ Възраст	Най-висока тревожност при 36–45 и 60+, по-ниска при 46–60.	Средна
Здравни ефекти ↔ Възраст	60+ и 46–60 по-често съобщават здравни последствия.	Силна
Готовност за промяна ↔ Лични мерки	80% от заявите „Да“ вече прилагат поне 2 лични мерки.	Силна, положителна
Отговорност ↔ Възраст	36–45 г. — най-силен фокус върху държавата; 46–60 — повече акцент върху гражданите.	Средна
Причини ↔ Рейтинг	Ниски оценки (1–20) → „Индустрия“ и „Битово горене“; по-високи оценки → „Трафик“ и „Презастрояване“.	Силна, негативна
Здравни ефекти ↔ Причини	Тези, които посочват „Горене на отпадъци“ и „Твърдо гориво“, най-често съобщават здравни проблеми.	Силна

Ключови изводи и посоки за действие

1. Обществено възприятие и оценка

- Средна оценка: **30/100**, което показва **ниска удовлетвореност**.
- Над **88%** смятат, че въздухът е замърсен.

2. Емоционален и здравен ефект

- **56%** изпитват тревожност, **73%** съобщават здравни симптоми.
- Корелация: по-висока тревожност → по-ниска оценка и по-чести здравни оплаквания.

3. Поведение и лични действия

- Повечето участват в кампании (60%) и рециклират (55%).
- **Жените и младите** са най-ангажирани; **мъжете и**

4. Обществена отговорност

- **Държавата (76%)** и **общините (68%)** са основните институции, от които се очаква действие.
- Гражданите (54%) също се възприемат като част от решението, но не водеща.

5. Готовност за промяна

- **81%** заявяват готовност да променят навици.
- Потенциал за кампании, стимулиращи активна гражданска роля.

6. Осъзнаване на по-широкия проблем

- **87%** смятат, че екстремните климатични явления са следствие от човешката дейност.
- Висок обществен консенсус по темата „човек ↔ природа“.

kazva.bg

системата за обратна връзка на България